

سرشناسه: موسوی تهرانی، رسول، ۱۳۱۵ - شارح.

عنوان قراردادی: فرائد الأصول. شرح

عنوان و پدید آورنده: مجمع الفوائد فی شرح الفرائد: تقریرات درس رسائل موسوی تهرانی / تقریر و تحقیق موسسه

آیه الله العظمی بروجردی؛ ویراستار پرویز رستگار

مشخصات نشر: قم: مجد اسلام ۱۳۹۶ -

مشخصات ظاهری: ج.

شابک:

ISBN - ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۲۸۹۰ - ۰ - ۴ (دوره)

ISBN - ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۷۰۲ - ۰۸ - ۶ (ج. ۱۲) ریال ۱۵۰۰۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

یادداشت: فهرست نویسی بر اساس جلد دوازدهم: ۱۳۹۶.

یادداشت: کتابنامه.

رسمی: صراط: رسایی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرائد الأصول - نقد و تفسیر.

موضوع: الفقه شیعه - قرن ۱۳ ق - نقد و تفسیر

شناسه اثر: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرائد الأصول. شرح.

شناسه افزوده: ریز، ۱۳۴۰ - ویراستار

شناسه افزودن: آیه الله العظمی بروجردی

رده بندی دهه: ۱۳۱۶ - ۴۰ - ۱۸۸۰/۱۵۹ BP

رده بندی در بی: ۲۹۷/۳۱۸

شماره کتاب: ۳۱۸۹۴ ملی

مجمع الفوائد فی شرح الفرائد ج ۱۲

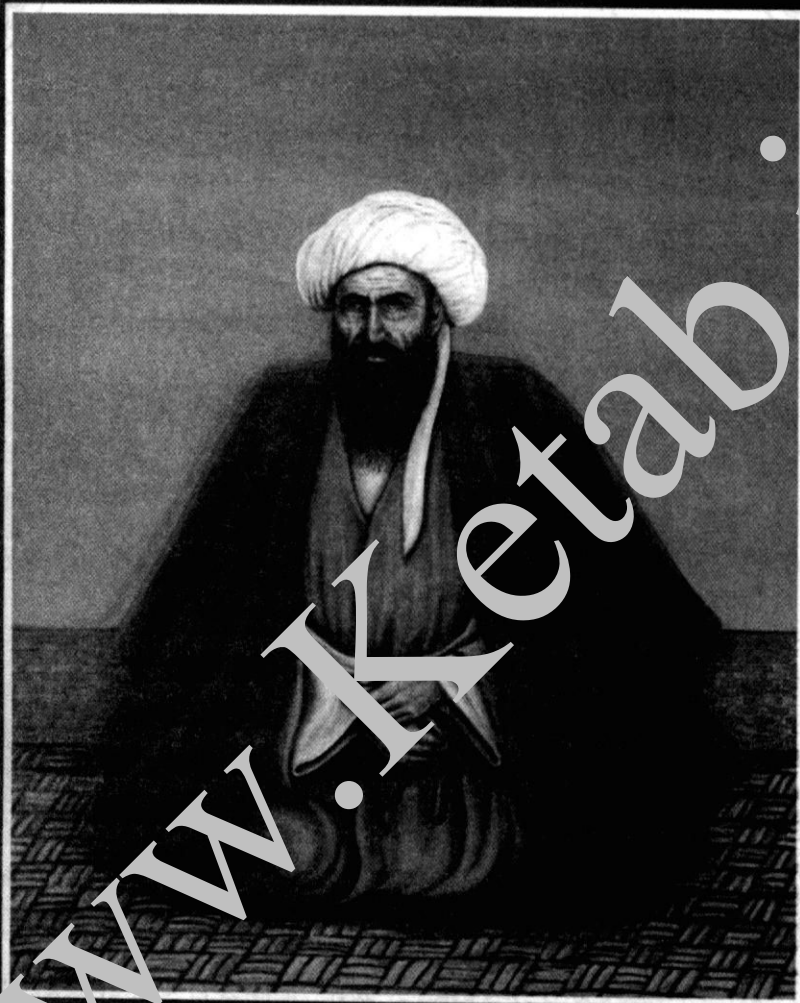
تقریرات درس رسائل موسوی تهرانی ^{العالی} مد ظله العالی

تقریر و تحقیق: موسسه آیه الله العظمی بروجردی ^{مد ظله العالی}
ویراستار: پرویز رستگار
ناشر: انتشارات مجد اسلام
لیتوگرافی: تیز هوش
چاپخانه: وفا
نوبت چاپ: اول
سال نشر: ماه ۱۳۹۶
شابک دوره: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۲۸۹۰ - ۰ - ۴
شابک ج ۱۲: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۷۰۲ - ۰۸ - ۶
شمارگان: ۳۰۰۰
بها: ریال ۱۵۰۰۰۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

مؤسسه آیه الله العظمی بروجردی ^{مد ظله العالی}: قم، خیابان چهار مردان، کوچه ۶، پلاک ۱۹۷.

تلفن: ۳۷۷۵۴۲۸۸ صندوق پستی: ۶۶۶۵۸ - ۳۷۱۳۷

اَسْتَاذُ الْفَقْهَاءِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَحِمَهُ اللهُ شَيْخُ مَرْصُوقِ نَصْرِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطيبين الطاهرين
والعنة الله وملائكته على (عنكم) أجمعين إلى يوم الدين آمين يا رب العالمين
والله المنة همت يلهي محققين ومضلاي كمر فتقدروا مؤسسه
آية الله العظمى سرور دهری رحمه الله موجب شد که تقریرات که روحی سائل
ازین باب سمعته وادب جمع القوافل فی شرح الفوائد مجله دوازدهم زیور
طبع امر استه گردید

گفتنی است که این مجله مانند حدیث قبل پس از پیرنوش و انجام مراحل
مرور نظر حیرت قرار گرفت امید آنکه طلاب عزیز در دست پیر و خان گرامی از
این آثار هر چند ناچیز بهره کامل برده و از ایرادات و نقایص (حقایق) آن
نقص عین بخوده و هر نظر نمایند

احقر العیلة المستر مرسله الموهوبه الطهرانی عفی عنه

۴/۱۱/۱۳۹۶ شمسی مطابق با سالروز ولادت حضرت زینب سلام الله علیها

مقدمه

اهل دانش و صاحبان فضیلت و فن‌آوران اصول فقاہت می‌دانند که یکی از چهره‌های نشان‌دهی و اصولی، شیخ مرتضی انصاری رضوان الله تعالی علیه (متوفای ۱۲۸۱ هـ) شاگرد سلف العلماء است که از معدود نوابغ عالم تشیع و حوزه‌های علوم دینی در ایران به شمار می‌رود.

یکی از کتابهای عظیم علم اصول که بسند نورافکنی قوی فرا راه عالمان و محققان قرار گرفته و آنان را به قعر اقیانوس احکام راهنمایی می‌کند کتاب فرائد الاصول (مشهور به رسائل) ایشان است. از ناحیه شاگردان ایشان و یا از جانب دیگر بزرگان حواشی و شروحات به زبان عربی و فارسی بر آن نگاشته شده که هریک در جای خود دارای مزایا و ارزشهای غیر قابل تردید می‌باشد.

از این‌رو، مؤسسه حضرت آیت الله العظمی بروجردی رحمته الله علیه و توجّهات حضرت آیت الله علوی بروجردی رحمته الله علیه - بر آن شد، تا شرح گران سنگ استاد بزرگوار و مدقق، حضرت آیت الله موسوی تهرانی رحمته الله علیه را تا جلد دوازدهم به نام «مجمع الفوائد فی شرح الفرائد» - که این جلد در بر دارنده بحث اشتغال است - به زیور چاپ و نشر، آراسته کند.

در پایان، لازم است از محققانی که همه تلاش و کوشش خود را در به بار نشستن این اثر گران سنگ به کار بسته‌اند - به ویژه، از حجة الاسلام و المسلمین عباسعلی رحیمی که در تحقیق، تصحیح و نظارت بر نشر این کتاب، نقشی مؤثر

داشته‌اند و نیز از آقایان شیخ حبیب کریمی، شیخ محمد رسولی، سید محمد یوسفی، کمال ساکی، علی ضیایی و سید محمد امام که در تحقیق، استخراج منابع و مقابله و احم● شاه‌حسینی که در تایپ و صفحه‌آرایی ما را یاری کرده‌اند - سپاسگزاری کنیم راز خداوند متعال، کامیابی روز افزون آنان را خواستار باشیم.

مؤسسه حضرت آیت الله العظمی بروجردی رحمته الله

فهرست تفصیلی

ادامه مبحث اشتغال / تنبیهات

۱۵	بررسی دیدگاه صاحب حدائق در باره شبهه محصوره (۱)
۱۶	تبیین بحث
۱۶	نگاه صاحب حدائق به شبهه محصوره
۱۷	سخن صاحب مدارک؛ زنده‌ساز دیدگاه محقق بحرانی
۱۹	پاسخ شیخ انصاری رحمته الله علیه به این تفصیل
۲۰	تطبیق متن
۳۱	بررسی دیدگاه صاحب حدائق درباره شبهه محصوره (۲)
۳۲	تبیین بحث
۳۲	چند احتمال در گفته‌های محقق بحرانی
۳۴	پرسش و پاسخ
۳۵	دیدگاه شیخ انصاری
۳۶	تطبیق متن
۱۵	بررسی دیدگاه صاحب حدائق درباره شبهه محصوره (۳)
۴۶	تبیین بحث
۴۶	چکیده نقدهای شیخ رحمته الله علیه بر صاحب حدائق
۴۸	یادآوری پایانی

۴۹..... تطبیق متن

۵۵..... احتیاط؛ حکمی عقلی - ارشادی (۱)

۵۶..... تبیین بحث

۵۶..... شرعی یا عقلی بودن حکم احتیاط؟

۵۸..... پشتوانه روایات از دیدگاه شیخ انصاری

۵۹..... یک خرده گیری

۵۹..... پاسخ مرحوم شیخ رحمه الله

۶۱..... تطبیق متن

۷۱..... احتیاط؛ حکمی عقلی - ارشادی (۲)

۷۱..... تبیین بحث

۷۲..... جداسازی زیان های دنیوی و اخروی

۷۴..... یک خرده گیری

۷۴..... تطبیق متن

۸۱..... احتیاط؛ حکمی عقلی - ارشادی (۳)

۸۲..... تبیین بحث

۸۲..... پاسخ مرحوم شیخ به دیدگاه عدلیه

۸۴..... نقد و بررسی ادله مولویت احتیاط

۸۵..... تطبیق متن

۹۳..... شرایط تنجز تکلیف با علم اجمالی (۱)

۹۴..... تبیین بحث

۹۴..... اما و اگرهای منجز بودن علم اجمالی

۹۸..... تطبیق متن

شرایط تنجز تکلیف با علم اجمالی (۲)..... ۱۰۷

تبیین بحث..... ۱۰۸

کالبدشکافی شرط سوم تنجیز علم اجمالی..... ۱۰۸

لغزش بزرگ صاحب مدارک..... ۱۱۲

تطبیق متن..... ۱۱۳

شرایط تنجز تکلیف با علم اجمالی (۳)..... ۱۲۳

تبیین بحث..... ۱۲۴

دلیل شرط ابتلا به الحراف علم اجمالی..... ۱۲۴

تطبیق متن..... ۱۲۸

شرایط تنجز تکلیف با علم اجمالی (۴)..... ۱۳۵

تبیین بحث..... ۱۳۶

اصل عملی این مسئله..... ۱۳۶

اصل لفظی این مسئله..... ۱۳۸

تطبیق متن..... ۱۴۱

دامنه کارآمدی علم اجمالی..... ۱۵۱

تبیین بحث..... ۱۵۲

دیدگاه‌ها در باره تلازم بین حکم‌های تکلیفی و وضعی..... ۱۵۲

تطبیق متن..... ۱۵۶

داوری شیخ انصاری میان دو دیدگاه گذشته..... ۱۶۱

تبیین بحث..... ۱۶۸

بررسی دیدگاه سید ابوالمکارم..... ۱۶۸

تطبیق متن..... ۱۷۲

- ۱۸۳..... بررسی سومین دستاویز سید ابوالکارم بن زهره
- ۱۸۴..... تبیین بحث
- ۱۸۴..... بررسی سومین دلیل وجوب اجتناب از ملاقی
- ۱۸۵..... یک اشکال و پاسخ
- ۱۸۷..... پاسخ شیخ
- ۱۸۸..... تطبیق متن
- ۲۰۱..... بررسی مبحث بودن اصل مسببی هنگام تعارض دو اصل سببی
- ۲۰۲..... تبیین بحث
- ۲۰۲..... یک پندار نادرست
- ۲۰۳..... پاسخ شیخ
- ۲۰۵..... تطبیق متن
- ۲۱۳..... بررسی شرط دیگر تنجز تکلیف با علم اجمالی
- ۲۱۴..... تبیین بحث
- ۲۱۴..... ارتکاب یک سوی شبهه، بدون اضطرار
- ۲۱۷..... یک خرده گیری
- ۲۱۷..... پاسخ
- ۲۱۸..... تطبیق متن
- ۲۲۹..... همانندی احکام اضطرار و روزگار انسداد
- ۲۳۰..... تبیین بحث
- ۲۳۱..... نگاهی دوباره به دیدگاه شیخ
- ۲۳۲..... چند نکته فرا روی یک تشبیه
- ۲۳۴..... تشبیه انسداد صغیره به انسداد کبیر
- ۲۳۶..... تطبیق متن

۲۴۹	کارآمدی علم اجمالی و چگونگی پیدایش اطراف شبهه
۲۵۰	تبیین بحث
۲۵۰	کارآمدی علم اجمالی و در صورت تدریجی الوجود بودن شبهه
۲۵۳	تطبیق متن
۲۶۳	پیآمدهای واجب نبودن احتیاط در شبهه تدریجی
۲۶۴	تبیین بحث
۲۶۴	پیامدهای بررسی دیدگاه دیگران
۲۶۶	اشکال و پاسخ آن
۲۶۶	پاسخ
۲۶۷	یک تلاش نافرجام
۲۶۸	تطبیق متن
۲۷۹	گستره کارکرد اصول عملیه
۲۷۹	تبیین بحث
۲۸۰	راه نداشتن اصول در بایدها و نبایدهای خنثی
۲۸۱	بررسی گسترده احکام خنثی
۲۸۵	تطبیق متن
۲۹۵	بررسی دیدگاه صاحب حدائق درباره احکام خنثی
۲۹۶	تبیین بحث
۲۹۷	دنباله بررسی داستان خنثی
۲۹۷	گزارش دیدگاه صاحب حدائق
۲۹۹	بررسی دیدگاه صاحب حدائق از سوی شیخ رحمته الله
۳۰۰	تطبیق متن

اصالت حرمت و کارآمدی علم اجمالی	۳۰۷
تبیین بحث	۳۰۸
چند نمونه کارآمدی مطلق علم اجمالی	۳۰۸
پنج نمونه برای دو دیدگاه	۳۱۲
دیدگاه محقق اصفهانی	۳۱۳
تجیه نهم	۳۱۴
تطبیق متن	۳۱۴

شبهه غیر محصوره

شبهه تحریمیة مؤثره غیر محصوره	۳۲۹
تبیین بحث	۳۳۰
بررسی گذرای دستاویزهای شبهه غیر محصوره	۳۳۱
بررسی نخستین دلیل؛ اجماع	۳۳۱
بررسی دومین دلیل؛ نفی عسر و حرج	۳۳۲
نقد دلیل دوم	۳۳۳
تطبیق متن	۳۳۵
دنباله خرده گیری از دلیل دوم دوری نکردن از شبهه غیر محصوره	۳۴۹
تبیین بحث	۳۵۰
رازگشایی از لغزش هواداران ارتکاب شبهه غیر محصوره	۳۵۰
شیخ و نقد دلیل مشهور	۳۵۲
تطبیق متن	۳۵۱
بررسی سومین دلیل جواز ارتکاب شبهه غیر محصوره	۳۶۱
تبیین بحث	۳۶۲

۳۶۲		دلیل سوم؛ جمع اخبار با هم
۳۶۳		پاسخ‌های شیخ
۳۶۵		تطبیق متن
۳۷۵		ارمین دلیل جواز ارتکاب در شبهه غیر محصوره
۳۷۶		تبیین بحث
۳۷۶		بررسی روایت ابو جارود
۳۷۷		احتمالی دیگر در معنای این روایت
۳۷۹		تطبیق متن
۳۸۷		راه داشتن اصل برائت در شبهه غیر محصوره
۳۸۸		تبیین بحث
۳۸۸		دلیل پنجم جواز ارتکاب شبهه غیر محصوره
۳۹۰		روایت ابو جارود؛ گواه اصل برائت
۳۹۱		تطبیق متن
۳۹۹		ششمین دلیل جواز ارتکاب شبهه غیر محصوره
۴۰۰		تبیین بحث
۴۰۰		عدم ابتلاء؛ مستند پایانی واجب نبودن احتیاط
۴۰۲		چند یادآوری چگونگی ارتکاب اطراف شبهه غیر محصوره
۴۰۲		تطبیق متن
۴۰۷		بازشناسی معیارهای مرزبندی شبهات محصوره و غیر محصوره
۴۱۱		تبیین بحث
۴۱۸		مرزبندی محصوره و غیر محصوره از سوی برخی از بزرگان
۴۱۹		نقدهای شیخ و دیگران

- ۴۲۰..... معیار مرزبندی در نگاه محقق ثانی
- ۴۲۲..... تطبیق متن
- ۴۳۱..... بررسی دیدگاه محقق ثانی درباره مرزبندی شبهه‌ها
- ۴۳۲..... تبیین بحث
- ۴۳۲..... ناگاری لیل با معلل
- ۴۳۴..... نادرستی حدس فقیه
- ۴۳۴..... صحیح نمک به استصحاب
- ۴۳۵..... راهی برای ابرومند کردن گفتار محقق
- ۴۳۷..... تطبیق متن
- ۴۴۷..... فاضل هندی و مرزبندی شبهه‌های محصوره و غیر محصوره
- ۴۴۸..... تبیین بحث
- ۴۴۹..... دیدگاه کاشف اللثام
- ۴۵۰..... ضابطه شیخ رحمه الله در این جا
- ۴۵۰..... گریزی به دیدگاه اخباری‌ها
- ۴۵۲..... معیار اندک یا بسیار بودن
- ۴۵۳..... حکم جاهای مشکوک
- ۴۵۴..... تطبیق متن
- ۴۶۳..... بررسی ملحقات شبهه غیر محصوره و دیگر شاخه‌های شبهه تحریمیه
- ۴۶۴..... تبیین بحث
- ۴۶۴..... شبهه کثیر در کثیر
- ۴۶۵..... حکم مسایل سه گانه شبهه تحریمیه
- ۴۶۹..... تطبیق متن

دوران امر بین متبائین

۴۸۳	بررسی شبهه وجوبیه
۴۸۳	تبیین بحث
۴۸۴	دورنمای مباحث شبهه وجوبیه
۴۸۶	نمودار تقسیمات شبهه حکمیة وجوبیه
۴۸۶	نبودن یک عزش
۴۸۷	پاسخ به یک خرده گیری
۴۸۷	تطبیق متن
۴۹۵	شبهه وجوبیه دو متباین به مانع نبود نص
۴۹۶	تبیین بحث
۴۹۶	حرمت مخالفت قطعی در نخستین مسئله
۴۹۸	وجوب موافقت قطعی در نخستین مسئله
۵۰۱	تطبیق متن
۵۱۵	نقد گفته های شیخ درباره احتمال دوم مانعیت جهل تفصیلی
۵۱۵	تبیین بحث
۵۱۶	نقد نقد شیخ بر احتمال دوم مانعیت جهل تفصیلی
۵۱۷	پاسخ های دو گانه شیخ
۵۱۷	نقد مانعیت جهل با دلیل نقلی
۵۱۷	تطبیق متن
۵۱۷	نقد ادعای علت تامه نبودن علم اجمالی
۵۲۸	تبیین بحث
۵۲۹	علت تامه نبودن علم اجمالی برای تنجز تکلیف

- پاسخ شیخ ۵۲۹
- سایه افکنی ادله براءت بر شبهه وجوبیه با فقدان نص ۵۳۱
- پاسخ شیخ ۵۳۳
- تطبیق متن ۵۳۳
- نقد شیخ نقد میرزای قمی بر محقق خوانساری جلسه ۵۴۹
- تبیین بحث ۵۵۱
- تفصیل محقق خوانساری رحمته الله علیه در شبهه وجوبیه ۵۵۱
- نقد میرزای قمی رحمته الله علیه به مصیل محقق خوانساری رحمته الله علیه ۵۵۲
- توجیه ناکام گفتار محقق خوانساری رحمته الله علیه از سوی محقق قمی ۵۵۳
- گفتارهای میرزای قمی رحمته الله علیه در تروی داوری شیخ ۵۵۴
- تطبیق متن ۵۵۶
- دنباله نقد شیخ انصاری بر میرزای قمی ۵۷۷
- تبیین بحث ۵۷۹
- نقد باور محقق قمی به قبح تکلیف به مجمل ۵۷۹
- تصحیح شرعی بودن اعتبار علم تفصیلی ۵۸۱
- سست کردن اعتبار شرعی علم تفصیلی ۵۸۲
- راز کنار رفتن قصد تعیین در شبهه وجوبیه با اجمال نص ۵۸۳
- تطبیق متن ۵۸۴
- بررسی دشواری چگونگی قصد وجه و قربت ۶۰۱
- تبیین بحث ۶۰۳
- نقد احتیاط در شبهه وجوبیه با نبود نص ۶۰۳
- دردسره‌های راه نخست ۶۰۵
- راه یابی دشواری تشریع در رابطه با قصد وجه ۶۰۸

فهرست تفصیلی ۷۲۲

تطبیق متن ۶۰۸

دنباله گفت‌وگو از چگونگی قصد قربت ۶۲۵

تبیین بحث ۶۲۷

راه درست قصدهای قربت و وجه هنگام احتیاط ۶۲۷

راه اثبات عبادی بودن کار مکلف ۶۳۰

تأثیر اشغال ۶۳۱

پاسخ به شیخ ۶۳۲

تطبیق متن ۶۳۵

شبهه وجوبیه با منشأ انجمال نص ۶۵۹

تبیین بحث ۶۶۱

دیدگاه شیخ در شبهه وجوبیه با منشأ انجمال نص ۶۶۱

بررسی و نقد سخنان میرزای ۶۶۲

پاسخ شیخ رحمته الله علیه ۶۶۳

دلیل دوم محقق قمی و پاسخ شیخ انصاری ۶۶۳

بررسی و نقد دیدگاه محقق خوانساری ۶۶۴

پرسش و پاسخ ۶۶۵

تحقیق پایانی مرحوم شیخ انصاری رحمته الله علیه ۶۶۵

تطبیق متن ۶۶۶

دو مسئله پایانی شبهه وجوبیه ۶۸۱

تبیین بحث ۶۸۱

شبهه وجوبیه با منشأ تعارض دو نص ۶۸۲

یک پرسش و پاسخ ۶۸۳

شبهه وجوبیه موضوعیه ۶۸۴

.....٧٢٤مجمع الفوائد فى شرح الفرائد/ج ١٢

.....٦٨٦ تطبيق متن

.....٧٠١ فهرست آيات

.....٧٠٣ فهرست روايات

.....٧٠٧ كتابنامه

.....٧١٣ فهرست تفصالى

www.Ketab.ir